

שִׁפְסְקוּ וַיִּתְרַחֲקוּ מֵהָאָרֶץ, אִם לֹא עַל־יְדֵי כַח
הַמְּכָרִים, הֵינּוּ עַל־יְדֵי שְׂיִישׁ מִי שְׂמֻכְרֵיחַ הַדָּבָר,
וְנוֹטְלוֹ מִמְּקוֹמוֹ מֵהָאָרֶץ וּמִרְחִיקוֹ מִמְּנָה, וְכַפִּי כַח
הַמְּכָרִים, בֵּן נִתְרַחֵק הַדָּבָר מֵהָאָרֶץ, וְאַחֲרֵי־כֵן,
בְּשֹׁנֶפֶסֶק כַּח הַמְּכָרִים, חוֹזֵר הַדָּבָר לְהָאָרֶץ. בְּגוֹן: אִם
זוֹרֵק אֲדָם דָּבָר לְמַעְלָה, אִזִּי עַל־יְדֵי כַחוֹ מְכָרִים
הַדָּבָר וּמְפָסְקוֹ מֵהָאָרֶץ, וְכַפִּי כַחוֹ, בֵּן מְכָרִים הַדָּבָר
וְזוֹרֵק לְמַעְלָה יוֹתֵר. וְאַחֲרֵי־כֵן, בְּשֹׁנֶפֶסֶק כַּחוֹ, שֶׁהוּא
כַּח הַמְּכָרִים, חוֹזֵר הַדָּבָר וְנוֹפֵל לְהָאָרֶץ. כִּי הָאָרֶץ
יֵשׁ לָהּ כַּח הַמוֹשֵׁף, וּמִמְשַׁכֵּת כָּל הַדְּבָרִים לְעִצְמָהּ,
כִּי אִם לֹאוּ, לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְהִתְקַנֵּם עֲלֶיהָ, כִּי הָיָה
רְאוּי לִפְל מִמְּנָה, מַחְמַת שֶׁהִיא בְּדוּרִית, וְכָל בְּנֵי
הָעוֹלָם עוֹמְדִים סְבִיבָהּ, בְּיָדוּעַ, אֲדָ שְׂיִישׁ לָהּ כַּח
הַמוֹשֵׁף. וְעַל־כֵּן, בְּשֹׁנֶפֶסֶק כַּח הַמְּכָרִים, וְחוֹזֵר הַדָּבָר
וְנוֹפֵל לְמַטָּה לְהָאָרֶץ, כָּל מַה שְׂמֻתְקָרֵב יוֹתֵר לְמַטָּה,
הוּא פוֹרֵחַ וְנוֹפֵל לְמַטָּה בְּמַהִירוֹת יוֹתֵר, זֶה מַחְמַת

זֶה בְּחִינַת מוֹתְרֵי מַחִין, בְּחִינַת רְצוּעוֹת, שֶׁהֵן בְּחִינַת
מוֹתְרֵי מַחִין:

זאת התורה של חמור אסור גולה והתורה שבסימן סח
הקודם, מענין פגם הפעם, שמפסיד העשירות - שני
התורות אלו יש להם חבור ושיכות זה לזה, פמוכן
למשפיל, והם מחברים יחד בתוך התורה של היכל
הקדש, שבסימן נ"ט, כי שם הובאו שני ענינים אלו
בקצור בתוך המשך התורה ההיא, ענין שם היטב:

ע

"וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו
וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל" (ויקרא ט)

כִּי כָל הַדְּבָרִים הֵם עַל הָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁאֵנוּ רוֹאִין
בְּחוּשׁ, שֶׁהַכֵּל גָּדַל מִן הָאָרֶץ, וְכָל הַדְּבָרִים
וְהַבְּרִיּוֹת הוֹלְכִים וּמִנְחִים עַל הָאָרֶץ, וְאִי אֶפְשָׁר

ביאורים

כִּי כָל הַדְּבָרִים הֵם עַל הָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁאֵנוּ רוֹאִין בְּחוּשׁ,
שֶׁהַכֵּל גָּדַל מִן הָאָרֶץ, וְכָל הַדְּבָרִים וְהַבְּרִיּוֹת הוֹלְכִים
וּמִנְחִים עַל הָאָרֶץ, וְאִי אֶפְשָׁר שִׁפְסְקוּ וַיִּתְרַחֲקוּ
מֵהָאָרֶץ, אִם לֹא עַל יְדֵי כַח הַמְּכָרִים, הֵינּוּ עַל יְדֵי שְׂיִישׁ
מִי שְׂמֻכְרֵיחַ הַדָּבָר, וְנוֹטְלוֹ מִמְּקוֹמוֹ מֵהָאָרֶץ וּמִרְחִיקוֹ
מִמְּנָה, וְכַפִּי כַּח הַמְּכָרִים, בֵּן נִתְרַחֵק הַדָּבָר מֵהָאָרֶץ,
וְאַחֲרֵי־כֵן, בְּשֹׁנֶפֶסֶק כַּח הַמְּכָרִים, חוֹזֵר הַדָּבָר לְהָאָרֶץ.
בְּגוֹן: אִם זוֹרֵק אֲדָם דָּבָר לְמַעְלָה, אִזִּי עַל יְדֵי כַחוֹ
מְכָרִים הַדָּבָר וּמְפָסְקוֹ מֵהָאָרֶץ, וְכַפִּי כַחוֹ, בֵּן מְכָרִים
הַדָּבָר וְזוֹרֵק לְמַעְלָה יוֹתֵר. וְאַחֲרֵי־כֵן, בְּשֹׁנֶפֶסֶק כַּחוֹ,
שֶׁהוּא כַּח הַמְּכָרִים, חוֹזֵר הַדָּבָר וְנוֹפֵל לְהָאָרֶץ. כִּי
הָאָרֶץ יֵשׁ לָהּ כַּח הַמוֹשֵׁף, וּמִמְשַׁכֵּת כָּל הַדְּבָרִים
לְעִצְמָהּ, כִּי אִם לֹאוּ, לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְהִתְקַנֵּם עֲלֶיהָ,
כִּי הָיָה רְאוּי לִפְל מִמְּנָה, מַחְמַת שֶׁהִיא בְּדוּרִית, וְכָל
בְּנֵי הָעוֹלָם עוֹמְדִים סְבִיבָהּ, בְּיָדוּעַ, אֲדָ שְׂיִישׁ לָהּ כַּח
הַמוֹשֵׁף. וְעַל כֵּן, בְּשֹׁנֶפֶסֶק כַּח הַמְּכָרִים, וְחוֹזֵר הַדָּבָר
וְנוֹפֵל לְמַטָּה לְהָאָרֶץ, כָּל מַה שְׂמֻתְקָרֵב יוֹתֵר לְמַטָּה,
הוּא פוֹרֵחַ וְנוֹפֵל לְמַטָּה בְּמַהִירוֹת יוֹתֵר, זֶה מַחְמַת
שְׂמֻתְקָרֵב לְהַבְּחַ הַמוֹשֵׁף שֶׁל הָאָרֶץ, עַל כֵּן נוֹפֵל
בְּמַהִירוֹת יוֹתֵר לְמַטָּה.

וְהַצְדִּיק הוּא בְּחִינַת 'עֶפְרַי' תנ"ל, כִּי הַצְדִּיק הוּא יְסוּד
עוֹלָם, כְּמוֹ שְׂבֻתוֹב (משלי ט): "וְצְדִיק יְסוּד עוֹלָם", וְכָל

שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּפִלִּין, כְּמוֹבָא, דְּהֵינּוּ שֶׁהַקִּב"ה קְשׁוּר עִם
הַשְּׂכִינָה עַל יְדֵי הַתְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ, שֶׁהֵם בְּמִקוֹם הַמוֹחִין
שֶׁל הָאָדָם, וְלִכֵּן 'כּוֹפְתוֹ' רוֹמוֹ עַל בְּחִינַת 'מוֹחִין',
'רוֹצְעוֹ' - זֶה בְּחִינַת מוֹתְרֵי מַחִין, בְּחִינַת 'רְצוּעוֹת' שֶׁל
הַתְּפִלִּין, שֶׁהֵן בְּחִינַת מוֹתְרֵי מַחִין, וְהֵינּוּ שֶׁהַקִּב"ה
מַעֲשִׂישׁוֹ עַל שְׂפָגָם בְּבַחֲבִינַת 'מוֹתְרֵי מוֹחִין'.

מוסיף ר' נתן ז"ל: זאת התורה של חמור אסור גולה
והתורה שבסימן סח הקודם, מענין פגם הפעם,
שמפסיד העשירות - שני התורות אלו יש להם חבור
ושיכות זה לזה, פמוכן למשביל, והם מחברים יחד
בתוך התורה של היכל הקדש, שבסימן נט, כי שם
הובאו שני ענינים אלו בקצור בתוך המשך התורה
ההיא, ענין שם היטב.

ע

רבינו ז"ל מקדים את הפסוק שנאמר על היום השמיני
למילואים, שהוא ראש חודש ניסן, שאז הוקם המשכן:
"וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי
יִשְׂרָאֵל" (ויקרא ט), ומשה אמר לאהרן את הקרבנות
שיקריב ביום זה. ובסוף המאמר יתבאר הרמז בפסוק
זה על פי דרכו של המאמר.

וזה הצדיק ממשוך כל השפעות לעולם, בבחינות (איוב כח): "ועפרות זהב", שכל השפעות נמשכין מבחינות עפר, מהצדיק הנ"ל, ועל־כן אם נותנין צדקה לזה הצדיק, הוא מתברך מיד, כי הוא בחינת זריעה על העפר, שמצמחת כפול כפול, בבחינות (הושע ט): "זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד", אבל אם נותן צדקה למי שאינו בחינת עפר כולל, אינו עושה פרות. וזה שקלל ירמיה את אנשי ענתות: "בעת אפך עשה בהם" – הכשילים בעניים שאינם מהגנים (ב"ק טו), הינו שאינם בבחינת עפר כולל, ועל־כן הצדקה שנותנים להם אינה בחינת זריעה כולל.

והנה היה ראוי שימשכו כל בני־אדם לזה הצדיק, שהוא בחינת עפר, שיש לו כח המושך כנ"ל, אך על־ידי כח המכריח מפסיקו ומרחיקו ממנו, הינו, שיש בני־אדם, שעל־ידי דבורם

שמתקרב להבח המושך של הארץ, על־כן נופל במהירות יותר למטה.

והצדיק הוא בחינת עפר הנ"ל, כי הצדיק הוא יסוד עולם, כמו שכתוב (משלי ט): "צדיק יסוד עולם", וכל הדברים עומדים עליו, ויש לו כח המושך להמשיך כל הדברים אליו. כי זה הצדיק הוא רק יחיד בעולם, שהוא יסוד עולם, שכל הדברים נמשכים ממנו, ואפלו כל הצדיקים הם רק ענפים ממנו, כל אחד לפי בחינתו. יש שהוא בחינת ענף ממנו, ויש שהוא בחינת ענף מן הענף. כי זה הצדיק היחיד בעולם הוא ענף ושפלה ומשים עצמו בעפר, בבחינות (בראשית יח): "ואנכי עפר ואפר", ועל־כן הוא יסוד עולם, הינו בחינת עפר, שכל הדברים הם עליו כנ"ל. וזה שאנו מבקשים: "ונפשי בעפר לכל תהיה", הינו שיהיה לה כח המושך להמשיך הכל אליו בעפר כנ"ל.

ביאורים

השפעות נמשכין מבחינות 'עפר', מהצדיק הנ"ל, ועל כן אם נותנין צדקה לזה הצדיק, הוא מתברך מיד, כי הוא בחינת זריעה על העפר, שמצמחת כפול כפול, בבחינות מה שנאמר (הושע ט): "זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד" – תזרעו את הצדקה, כדי שתקבלו אחר כך שחר בחסדו של הקב"ה (מצודות דוד שם), הרי שנתנת הצדקה היא בחינת זריעה על העפר, אבל אם נותן צדקה למי שאינו בחינת 'עפר' כולל, אינו עושה פרות. וזה שקלל ירמיה את אנשי ענתות: "בעת אפך עשה בהם", ופירשו רבותינו ז"ל שהתפלל: 'אפילו בשעה שעושין צדקה הכשילים בעניים שאינם מהגנים, כדי שלא יקבלו עליהן שחר' (ב"ק טו), הינו שאינם בבחינת 'עפר' כולל, ועל כן הצדקה שנותנים להם אינה בחינת זריעה כולל, ולכן אינה מצמיחה פירות.

והנה היה ראוי שימשכו כל בני אדם לזה הצדיק, שהוא בחינת עפר, שיש לו כח המושך כנ"ל, אך על

הדברים עומדים עליו, ויש לו כח המושך להמשיך כל הדברים אליו. כי זה הצדיק הוא רק יחיד בעולם, שהוא יסוד עולם, שכל הדברים נמשכים ממנו, ואפלו כל הצדיקים הם רק ענפים ממנו, כל אחד לפי בחינתו. יש שהוא בחינת ענף ממנו, ויש שהוא בחינת ענף מן הענף. כי זה הצדיק היחיד בעולם הוא ענף ושפלה ומשים עצמו בעפר, בבחינות מה שאמר אברהם אבינו (בראשית יח): "ואנכי עפר ואפר", ועל כן הוא יסוד עולם, הינו בחינת עפר, שכל הדברים הם עליו כנ"ל. וזה שאנו מבקשים: "ונפשי בעפר לכל תהיה", הינו שיהיה לה כח המושך להמשיך הכל אליו בעפר כנ"ל, כי אף שהצדיק שמושך הכל אליו הוא יחיד בעולם, אבל כל אחד יכול לזכות בבחינה מסוימת לכח המושך לפי דרגתו.

וזה הצדיק ממשוך כל השפעות לעולם, בבחינות מה שנאמר (איוב כח): "ועפרות זהב", ורמוז בזה, שכל

עיונים

ביאור הפסוק "ועפרות זהב"

ועפרות זהב: באיוב כ"ח כתיב: "מקום ספיר אבניה, ועפרות זהב לו", ובמצודות דוד שם פירש: "מקום – הנה המקום אשר אבניה הגדלים בה המה ספירים ושם העפרות אשר יוקח מהם הזהב".

כשיתגבר להמשיך אליו ברצונו תמיד לנקודת האמת ששם כח המושך האמיתי, כודאי יתבטל המכריח וישוב אל מקומו האמיתי

על ידי כח המכריח מפסיקו ומכריחין ממנו: בליקוטי הלכות (הל' י"ט הל' ה) כתב: "צריך כל אחד לזכור תמיד בזה, שכל

המכרית, יחזר וימשיך עצמו ויתקרב להצדיק שהוא בחינת עפר כנ"ל. כי כשיפסק המכרית, ישוב להעפר, להצדיק הנ"ל שיש לו פח המושך כנ"ל.

ומעשיהם הם מכריתים את בני אדם להפסיקם ולהרחיקם מהצדיק הנ"ל, ולפי פח המכרית, בן מרחיק מהצדיק כנ"ל, ואחר כך, כשיפסק פח

ביאורים

כשיפסק פח המכרית, יחזר וימשיך עצמו ויתקרב להצדיק שהוא בחינת עפר כנ"ל. כי כשיפסק המכרית, ישוב להעפר, להצדיק הנ"ל שיש לו פח המושך כנ"ל. ועל כן יש בני אדם שהם רחוקים מאד

ידי פח המכרית מפסיקו ומרחיקו ממנו, הנה שיש בני אדם, שעל ידי דבורם ומעשיהם הם מכריתים את בני אדם להפסיקם ולהרחיקם מהצדיק הנ"ל, ולפי פח המכרית, בן מרחיק מהצדיק כנ"ל, ואחר כך, פח

עיונים

אחרים עמה ואחרים לאחרים, כמו הגלגלים והאופנים של הויגייר הנ"ל, שהם מתנשאים והולכים ופועלים פעולתם דייקא על ידי שיש כח המכרית וכח המושך. וכל מה שמתגבר כח המכרית ומרחיק ביותר נעשים כלים נפלאים יותר ויותר למי שבקי באומנות לכוון המידה איך להגביר כח המושך בחכמה נפלאה שיפעל פעולת אומנותו.

המניעות שעוברים עליו, כולם הם בחינת כח המכרית שרוצה להרחיק, אבל כשמתגברין למשוך עצמו תמיד אל שורשו, אל נקודת האמת למקום שנחשב נשמתו משם, ועיקר הכל הוא הצדיק האמת, אזי בקל יתגבר על כח המכרית, כי כח המושך של הצדיק האמת מושך בעצמו אל האמת, וכשהוא יהיה נמשך רצונו תמיד אליו בודאי יתגבר על כח המכרית.

והאדם הוא בעל בחירה, ויש לו כח תמיד להגביר בתשוקתו ורצונו החזק את כח המושך, ואז יהיו נעשים כלים נפלאים ותיקונים נוראים דייקא על ידי שהיה כח המכרית וכנ"ל, כי על ידי זה דייקא מושך אחר עימו וכו', שמעלין כל הקדושות הנפולות, בבחינת ונשאר גם הוא לאלקינו, כמו שאמר דז"ל: עתידין בתי תרטיאות וכו', בבחינת לא גלו ישראל אלא כדי שיתוספו עליהם גרים, והבן היטב לדמות המשל להנמשל, כי פלא הוא, ועיקר הדבר שבתוך תוקף התגברות כח המכרית, אל ישכח בכח המושך שגדול ממנו הרבה וקיים לעד ולנצח, וימשיך עצמו מרחוק מאוד אל כח המושך האמיתי, שהוא הצדיק שהוא נקודת האמת.

כי בודאי כח המושך חזק הרבה מכח המכרית, כי כח המושך נשאר קיים לעולם, וכח המכרית הוא רק לפי שעה לפי הזמן שיש כח להמכרית רחוק, אבל בסור המכרית ישוב מאליו למקומו ושרשו על ידי כח המושך. ועל כן כשיתגבר להמשיך אליו ברצונו תמיד לנקודת האמת ששם כח המושך האמיתי, בודאי יתבטל המכרית וישוב אל מקומו האמיתי, ואז יהיה לו טובה גדולה מה שהיה לו כח המכרית שהיה מרחיקו, כי רק בשביל זה בא לעולם שיעסוק במלחמה זו ובאומנות זאת להגביר כח המושך על כח המכרית, ואז נעשין מזה כלים נפלאים ותיקונים גדולים.

ובהמשך שם כתב: "זה בחינת גודל מעלת הרצון והכיסופין בעצמן אל הקדושה, (כמבואר בדברי ז"ל הרבה מזה), כי עיקר התגברות כח המושך הוא על ידי הרצון והכיסופין, בחינת משכני אחרין נרוצה, לשון רצון, שכשהוא נמשך ברצונו אל האמת, לה' יתברך ולצדיקי אמת, אזי מתגבר שורש כח המושך דלעילא, שהוא בחינת משכני וכנ"ל, וכו'.

כי רוב האומנות של הכלים הנפלאים שנעשין בחכמה גדולה שקורין מאשין (מכונה), הכל הוא על ידי חכמת כח המכרית והכח המושך, כמו למשל מלאכת הויגייר, שעיקר אומנות הילוכו הוא על ידי כח המכרית והמעכב שהוא השפרנינויע (הקפין) שכופפין הברזל ומכריתין אותו על ידי השלשלת שלא כטבעה, והיא כטבעה רוצה להתפשט, אבל מעכבין אותה ומכריתין אותה וכופפין אותה בעל כרחה, ועל ידי זה הוא כל אומנות הויגייר, שעל ידי שהיא מושכת עצמה תמיד לטבעה להתפשט כדרכה, על ידי זה היא מושכת הגלגל הקשור בה וכל גלגל מושך חבירו, והכל באומנות נפלא עד שעושה פעולתו להיות מורה שעות, וכן יש שארי כלים גדולים ביותר ויותר שעושים פעולות גדולות ביותר, ועיקר אומנותיהם הוא על ידי ריבוי השפרנינויע שיש בהם, שהכל הוא על ידי כח המכרית וכח המושך, כי כח המושך אי אפשר לבטל, והבן היטב הנמשל.

והעיקר שצריך האדם לבטל את עצמו בכל פעם ולזכור שהוא עפר, כי יסודו מעפר וסופו לעפר, ויבטל עצמו בתכלית לבחינת כח המושך האמיתי וקדושה, שהוא להמשיך עצמו למקור החיים להבורא היחיד יתברך ויתעלה, וידע שכל התאוות והבילבולים כולם הם בחינת כח המכריתים, אף על פי שמדמין עצמן לכח המושך, כי האדם בטבעו נמשך תמיד אחר כל התאוות, אבל האמת יודע כל איש ישראל שאין זה כח המושך האמיתי ולא בשביל זה נברא האדם, רק מעוצם גשמיות האדם ומריבוי העוונות נתהפך אצלו עד שנדמה לו שזהו כח המושך. וצריך להכריח עצמו לשבר זה הכח ולמושך עצמו על האמת, אשר באמת שם עיקר כח המושך. וכשירגיל עצמו בזה, שזהו בחינת רצון שהזויר רבינו ז"ל מאוד, דהיינו שאין שהוא יתגבר תמיד ברצונות וכיסופין

כי טבע הנשמה להיות נמשכת תמיד לשרשה האמיתי, כי שם כח המושך האמיתי, אך הכריחו אותה לירד לזה העולם, שכולו בכלל הוא בבחינת כח המכרית נגד הנשמה שכוספה ותשוקתה תמיד נמשכת למעלה לשרשה, אך כל כונתו יתברך כדי שתתגבר בכח המושך על כח המכרית, ואז תהיה מושכת

פנ"ל. וזה שאנו רואין, בפאָרם נוסע להצדיק, פל מה שמתקרב למקום הצדיק יותר, יש לו חשק יותר, מחמת שמתקרב יותר להפח המושף פנ"ל:

ועלפין יש פניארם שהם רחוקים מאד מהצדיק, מחמת שהם עדין בפח המכריח, המרחיק אותם, אבל אחר פך, פשיפסיק פח המכריח, יחורו ויתקברו

ביאורים

להצדיק, פל מה שמתקרב למקום הצדיק יותר, יש לו חשק יותר, מחמת שמתקרב יותר להפח המושף פנ"ל.

מהצדיק, מחמת שהם עדין בפח המכריח, המרחיק אותם, אבל אחר פך, פשיפסיק פח המכריח, יחורו ויתקברו פנ"ל. וזה שאנו רואין, בפאָרם נוסע

עיונים

כשיתנהג כך ואזי יעשה בודאי הכל על פי התורה, אזי יהיה על ידי זה דייקא תיקונים נפלאים, על ידי שיש לו כח המכריח וכח המושך כנ"ל.

חזקים למשוך עצמו לשרשו, בודאי יתגלה לו האמת וידע היכן כח המושך האמיתי, שיוכל למשכו לשרשו ומקומו שנחצבה נשמתו משם.

ובמקום אחר (הלי חזקת מטלטלין הלי ד) כתב: "באמת בשרשו גם הכח המכריח והמפסיק הוא לטובה גדולה, כדי שיוכל לקבל האור בהדרגה ובמידה, שלא יהיה ריבוי השמן גורם כיבוי הנר ח"ו כידוע. כי כפי גודל כח המושך היו מתבטלין במציאות, כי כל דבר נמשך לשרשו, בפרט האדם שיש לו דעת לדעת ולהכיר את בוראו יתברך שזה עיקר הדעת, על כן היה נמשך לה' יתברך יותר מדאי עד שהיה מתבטל במציאות, על כן הוא טובה גדולה מה שברא ה' יתברך בחינת כח המכריח המפסיק, שהוא מונע ומעכב רדיפת הדעת להכלל בו יתברך יותר מדאי, כדי שיוכל לקבל האור בהדרגה ובמידה, בבחינת והחיות רצוא ושוב, רצוא אל ידי כח המושך, ושוב על ידי כח המכריח.

והעיקר הוא שפלות, ושלא יהיה רודף אחר הכבוד, כי מאחר שרואה שהתאוות מתגברים עליו כל כך ראוי לו שעל כל פנים לא ירצה בכבוד וידע שפלותו באמת, כי שורש הכל הוא כבוד ה' יתברך שהוא שורש כל הבריאה, ושם עיקר כח המושך (כמובן בתורה ז), ועל כן העיקר שיבטל כבודו נגד כבוד ה' יתברך וידע שפלותו באמת וישים עצמו כעפר, ואז יתגבר כח המושך האמיתי, שהוא בחינת עפר וקדושה, למשוך תמיד אל האמת.

אבל מחמת שכח המכריח נמשך מבחינת צמצומים ודינים, על כן כשנשתלשל למטה לפעמים נתהווים דינים גמורים, שמהם נינקת הסטרא אחרא והקליפות, עד שנתהוו מהם כח המכריח ומפסיק יותר מדאי, שהם כל המונעים והמפסיקים והמעכבים מלהתקרב להתורה ולצדיקים אמיתיים, ואינם מניחים להתקרב כלל. כי מהם נמשכים כמה בני אדם בעלי מחלוקת שהם מונעים ומפסיקים בכמה וכמה מיני מניעות מלהתקרב להצדיק האמת ולהתורה ולדרך האמת על ידי דיבוריהם ומעשיהם, שהם מרכיב בדברי חכמות של הבל בכמה מיני לשונות של שקר וערמימיות, ומתלבשים עצמם במצוות וחסידות, כאילו הם רוצים בתקנתו וכו', אשר אי אפשר לבאר עוצם ריבוי דרכי דבריהם הרעים אשר באים בשליחות הבעל דבר להכריח ולמנוע ולהפסיק את הישר הולך, מלהתקרב לה' יתברך ולתורתו באמת.

אבל תמיד אין צריכין לישוב על העפר ממש בשביל זה, כי אדרבא, צריכין דייקא להרים עצמו לשרשו העליון, ואף על פי כן ידע שפלותו עד עפר, בבחינת במקום גדולתו שם וכו'. וזה בחינת הקיצו ורננו שוכני עפר, מי שנעשה שכן לעפר בחייו דייקא, שאפילו בגודל החיות שהוא חי חיים אמיתיים בהשגות נפלאות שזה עיקר החיים, היה שכן לעפר, כי במקום גדולתו היה עניו ביותר. וזה עיקר הענוה האמתית.

אבל עתה (בתשעה באב) בעת החורבן צריכין להשליך עצמו על העפר ממש, להכיר שפלותו על ידי זה, לידע שאנו מונחים עד עפר ממש, כי כל התאוות שאין מגשמיות העפר מושלים עדיין, על כל פנים אנו מחוייבים לידע שאין מגיע לנו כבוד, ואנו מחוייבים להשפיל עצמנו כעפר ממש, בבחינת יתן בעפר פיהו אולי יש תקוה".

וכל זה הוא בחינת כח המכריח המפסיק מלהיות נמשך אחר הצדיק האמת שהוא בחינת עפר וכו' כנ"ל, אבל הכח המכריח המפסיק הזה בהכרח שיפסק ויתבטל, כי אם יעלה לשמים שיאו וכו' כגללו לנצח יאבד', ואז בסוד המכריח ישוב ויתקרב במהירות גדול אל הצדיק האמת שיש לו כח המושך".

ועוד כתב שם: "זה ידוע שעיקר הכל נברא בשביל האדם שהוא הבעל בחירה, ועיקר הבחירה הוא בבחינת כח המכריח וכח המושך, שכל תאוות הגוף הם בחינת כוחות המכריחים, כי החיות הוא הנשמה אינה חפצה בזה, כי רצון הנשמה הוא רק להמשיך לשרשה שזהו בחינת כח המושך, אבל מכריחים אותה לאכול ולשתות וכו' בשביל קיום הגוף.

ועיקר הבחירה הוא בזה שצריך האדם תמיד להגביר כח המושך על כח המכריח, ויזכור תמיד תכליתו וימשיך עצמו לשרשו העליון, שזהו בחינת כח המושך. ואפילו מה שמוכרח לעסוק בעסקי זה העולם, כגון לאכול ולשתות וכו', יהיה רק מחמת הכרח שמכריחין אותו לזה נגד רצונו, כי בודאי מוכרח האדם לאכול וכו', כי רצונו יתברך בקיום העולם. ואז

ובהמשך שם כתב: "כח המושך הוא בחינת אדם, בחינת אהבה וחסד, כמו שכתוב "בחבלי אדם אמשכם בעבותות

נְרוּצָה דִּיקָא, כִּי כָּל מַה שְׁמַתְקָרֵב יוֹתֵר אֱלֹוֹי, הוּא רִץ בְּיוֹתֵר כִּנּוּל, מַחְמַת הַכַּח הַמוֹשֵׁךְ כִּנּוּל, וְכַמוֹכָא בְּמִדְרָשׁ (שְׁמוֹת פ' לא), שְׁהַמְשִׁכֵּן הוּא לְשׁוֹן מְשִׁכּוֹן, שְׁהוּא

וְזֶה בְּחִינַת מְשִׁכּוֹן, כִּי מְשִׁכּוֹן הָיָה לוֹ כַּח הַמוֹשֵׁךְ, לְהַמְשִׁיךְ אֱלֻקוֹת לְמָקוֹם שְׁתִּיהָ עוֹמֵד שָׁם, בְּחִינַת (שִׁיר הַשִּׁירִים א): "מְשִׁכְנֵי אַחֲרֶיךָ נְרוּצָה". אַחֲרֶיךָ

ביאורים

נְרוּצָה" דִּיקָא, כִּי כָּל מַה שְׁמַתְקָרֵב יוֹתֵר אֱלֹוֹי, הוּא רִץ בְּיוֹתֵר כִּנּוּל, מַחְמַת הַכַּח הַמוֹשֵׁךְ כִּנּוּל, וְכַמוֹכָא בְּמִדְרָשׁ (שְׁמוֹת פ' לא), שְׁהַמְשִׁכֵּן הוּא לְשׁוֹן מְשִׁכּוֹן, שְׁהוּא

וְזֶה בְּחִינַת מְשִׁכּוֹן, כִּי מְשִׁכּוֹן הָיָה לוֹ כַּח הַמוֹשֵׁךְ, לְהַמְשִׁיךְ אֱלֻקוֹת לְמָקוֹם שְׁתִּיהָ עוֹמֵד שָׁם, בְּחִינַת מַה שְׁנֵאמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים א): "מְשִׁכְנֵי אַחֲרֶיךָ נְרוּצָה". אַחֲרֶיךָ

עיונים

מכח המושך לעצמה, ועל ידי זה ממשכת חיות וקיום להגוף ומתגברת בכל עת להמשיך גם את הגוף לה' יתברך, שזהו העיקר שבשביל זה נברא האדם בגוף ונפש, כדי שגם הגוף יתהפך אל הנפש, שיהיה נמשך אחר רצון הנפש שנמשכת תמיד אחר כח המושך לה' יתברך ולתורתו, אבל הגוף הוא בבחינת כח המכריח, כי הוא נוטה אחר תאוות עולם הזה והבליו ורוצה להכריח את הנפש להפסיקה מה' יתברך ותורתו חס ושלוש, ועיקר שלימות האדם הוא שיגביר כח המושך על כח המכריח, שיגביר הנפש על הגוף, עד שגם הגוף יהיה נמשך אחר כח המושך לה' יתברך ותורתו כנ"ל ואז הגוף הוא טובה גדולה להנפש, שעל ידי זה תוכל להתקיים ולקבל האור בהדרגה ובמידה וכו'.

וזה בחינת "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך", בשני יציריך, ביצר טוב ויצר הרע. יצר טוב הוא בחינת כח המושך לה' יתברך ולצדיקי אמת וכו', ויצר הרע הוא להיפך, בחינת כח המכריח המתגבר להפסיק מהם חס ושלוש. ועיקר עבודת האדם שיוכה לאהוב את ה' עם שני היציריך, דהיינו שיהפך גם כח המכריח לכח המושך לה' יתברך, שזהו בחינת אהבה, כמו שכתוב (יהושע יא): "בחבלי אדם אמשכם בעבדות אהבה". כי כשזוכין להגביר כח המושך על כח המכריח אזי גם הכח המכריח לטובה גדולה, כי דייקא על ידו יכולין לקבל האור בהדרגה ובמידה להיות נמשך אחר ה' יתברך כראוי, ואם לא היה כח המכריח היה כח המושך מתבטל לגמרי כי היה בטל במציאות".

ביאור הפסוק "משכני אחריו נרוצה"

משכני אחריו נרוצה: ברש"י שם פירש: "משכני אחריו נרוצה – אני שמעתי משלוחיך רמו שאמרת למשכני ואני אמרתי אחריו נרוצה להיות לך לאשה".

מאמרי הוזהר והמדרש שהמשכן הוא לשון משכון

ההמשכן הוא לשון משכון: בזוהר בחוקותי (דף ק"ד ע"א עם פירוש מתוך מדרש) מובא: "זנתתי משכני בתוככם וגו', ונתתי משכני, דא שכנתא זו היא השכינה ששרתה בישראל, ועוד מפרש מה שכתוב משכני, היינו משכונא דילי, המשכון שלי, דהיא אתמשכנא בחובייהו דישראל" שהשכינה נתמשכנה בעוונותיהם של ישראל והלכה עמהם בגלות, כמו שכתוב ובפשעכם שולחה מאמכם.

אהבה", בחינת 'על כן משכתיך חסד', שהוא בחינת חכמה, בחינת ומשך חכמה מפנינים, אבל כח המכריח המפסיק הוא בחינת בהמה העדר הדעת.

ועיקר המתקוה על ידי זה בעצמו, שידע האדם על כל פנים שאין לו שום דעת, ויעשה עצמו כבהמה, כי עיקר כוחם של המונעים והחולקים שהם בחינת כח המכריח הוא על ידי חכמות של הבל שהכסיל רוצה להתחכם, שנדמים בעיניהם כאילו הם חכמים גדולים ויודעים דרכים בעבודת הבורא יתברך, ורוצים בחכמות שקר למנוע מהצדיק האמת ומדרך האמת הכבוש מכבו, ועל כן על ידי עומר שעורים בעצמו שמביאין לקרבן ממתקין אותו, כי זוכין על ידי זה להמתיק הדינים שמהם המניעות, עד שזוכה לידע האמת שאין לנו שום דעת כבהמה, ונבטל עצמנו לגמרי ונכיר שפלותנו באמת, ואז נזכה להכיר גדולת הצדיק האמת ולהתקרב ולהמשך אליו על ידי כח המושך".

ועוד כתב שם: "עיקר מה שרוחקים מהצדיק האמת, שהיה יכול להמשיך ולקרב הכל לה' יתברך ולהתורה, העיקר הוא על ידי כח המכריח המפסיק, שהם בני אדם המונעים בדיבוריהם ומעשיהם מלהתקרב אל האמת, ועיקר כח המכריח המפסיק הוא על ידי גסות וגבהות, שמשם באים כל הדיבורים רעים שלהם שמדברים על הצדיק האמת כדי להפסיק ולמנוע ממנו, כמו שכתוב "תאלמנה שפתי שקר הדברות על צדיק עתק בגאווה ובוז". וכמו שכתוב "פירמו דברו בגאות".

על כן כל מי שנכנס ארס דבריהם הרעים בליבו ובבלב דעתו עד שאינו יודע האמת, תיקונו שישפיל את עצמו באמת כעפר, ויזכור שפלותו ופחיתותו היטב, וגודל ריחוקו מה' יתברך, וכל מה שעבר עליו מעורו, וכשירגיל את עצמו לידע שפלותו ופחיתותו באמת אז בודאי יתגלה לו האמת בחסדי ה' יתברך וחמלתו הגדולה, כי יתבטל הכח המכריח המפסיק שכל כוחו על ידי גאות וגסות הרוח כנ"ל, ויתגבר הכח המושך שהוא בחינת שפלות וענוה, ועל ידי זה יזכה להיות נמשך במהירות גדול אל האמת לאמיתו".

ועוד כתב שם: "כל אדם כלול מבחינת כח המושך וכח המכריח, כי עיקר החיות שהוא הנשמה הוא בבחינת כח המושך, כי הנשמה נמשכת תמיד אחר כח המושך שהוא הצדיק והתורה שמושכין את האדם לה' יתברך והיא מקבלת

כי מִשְׁכַּן לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁתְּשַׁרְרָה שְׂכִינָה אֲצֻלָּם אִפְלוּ אִם יִחְטְאוּ חֵם וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ויקרא כו): "וְנִתְּתִי מִשְׁכְּנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם". נִמְצָא, שֶׁעַל־יְדֵי הַמִּשְׁכָּן הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל, הֵינּוּ כְּפִנ"ל,

מִשְׁכּוֹן לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁתְּשַׁרְרָה שְׂכִינָה אֲצֻלָּם אִפְלוּ אִם יִחְטְאוּ חֵם וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ויקרא כו): "וְנִתְּתִי מִשְׁכְּנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם", נִמְצָא, שֶׁעַל יְדֵי הַמִּשְׁכָּן הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל, הֵינּוּ כְּפִנ"ל,

ביאורים

לְשׁוֹן "מִשְׁכְּנִי וְכוּ", שֶׁנִּשְׁי לֹו בְּחִינַת בַּח הַמּוֹשֵׁה, לְהַמְשִׁיךְ אֲלֵקוּת לְמָקוֹם שֶׁהָיָה עוֹמֵד שָׁם כְּפִנ"ל. וְעַל כֵּן אִי אֶפְשָׁר לְהִקָּיֵם אֶת הַמִּשְׁכָּן, אֲלֵא בְּחִינַת 'עֶפְרָי', בְּחִינַת מִשְׁה, שֶׁהָיָה עֲנֵי מִכָּל הָאָדָם,

מִשְׁכּוֹן לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁתְּשַׁרְרָה שְׂכִינָה אֲצֻלָּם אִפְלוּ אִם יִחְטְאוּ חֵם וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ויקרא כו): "וְנִתְּתִי מִשְׁכְּנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם", נִמְצָא, שֶׁעַל יְדֵי הַמִּשְׁכָּן הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל, הֵינּוּ כְּפִנ"ל, כִּי מִשְׁכָּן

עיונים

לאדם שאוהב את חבריו, ובעצם לדיירא עמיה ורוצה לדור עמו, מה עבד מה עשה, נמצא ערסא דיליה, ואייתי לביתיה לקח את המטה שלו והביאה לביתו, אמר דא ערסא דילי בביתך הרי מטתי נמצאה בביתך, בגין דלא ארחיק מינד ערסך ומאנד כדי שלא אצטרך להתרחק ממך מפני כלי ביתך שאינם לפי כבודי, וכך הוא המשל, ולא תגעל נפשי אתכם לשכון בכם, מפני שנתתי משכני בתוכם ויהיה לי מטה וכלי שלי אצלכם שאוכל לדור בכם. כך קודשא בריך הוא אמר כך אמר הקב"ה לישראל, ונתתי משכני בתוכם ולא תגעל נפשי אתכם, הא ערסא דילי בביתייכו הרי מטתי שהיא הבית המקדש של מעלה והשכינה, שירדו ונתלכשו בבית המקדש של מטה, הרי הם בביתכם, כיון דערסא דילי עמכון כיון שהמטה שלי עמכם, תגדעון דלא אתפרש מנייכו ודעו שלא אפרד ממכם, ובגין כך ובשביל זה כתוב ולא תגעל נפשי אתכם, כלומר שלא אתרחק מכם.

ובמדרש רבה שמות פ' ל"א מובא: "אמר הקב"ה אפילו אני מחריב עולמי איני מגרש ישראל, שנאמר (ירמיה לא) כה אמר ה' אם ימדו שמים ממעל, אלא אמר הקב"ה אעפ"כ תנאי התניתי עמהם אם יחטאו יהא בית המקדש מתמשכן עליהם, שנאמר (ויקרא כו) ונתתי משכני בתוכם, אל תהי קורא משכני אלא משכוני, וכן בלעם אומר (במדבר כד) מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל שני משכנות, ונקראו אהליך כשהם בנויים ומשכנותיך כשהם חרבים, לא מפני שאני חייב לעוברי כוכבים אני ממשכן להם משכני אלא עונותיכם גרמו לכם שאמשכן להם מקדשי, אלולי כן למה אני חייב, שנאמר (ישעיה ט) כה אמר ה' איזה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה או מי מנושי אשר מכרתי אתכם לו, הן בעונותיכם נמכרתם ובפשעיהם שלחה אמכם, וכן התניתי עם משה עליהם, שנאמר (שמות כב) אם כסף תלוה את עמי את העני עמך לא תהיה לו כנושה, ואם תעברו על המצות האלו אני ממשכן שתי משכנות שנאמר אם חבול תחבול שלמת רעך, אמר לו משה, ולעולם הם ממושכנים, אמר לו לאו אלא עד בוא השמש, עד שיבוא משיח, שנאמר (מלאכי ג) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא."

ועוד מפרש מה שכתוב ונתתי משכני בכחינה אחרת, דהיינו משכוני ודאי, המשכון שלי ודאי, שהיא המשכון שנתן לנו הקב"ה להודיע לנו שעתידי לגאול אותנו בקרוב, מתל אבר נש דהוה רחימא לאחרא, משל לאדם שהיה אוהב לאיש אחר שנעשה חברו, אמר ליה לחבירו, ודאי ברחימותא עלאה דאית לי גבך, בעינא לדיירא עמך ודאי מחמת אהבה הגדולה שיש לי אליך אני רוצה לדור עמך, אמר לו חברו, היך אנדע דתידור גבאי איך אדע שתדור עמי דירת קבע ולא תעובני באיזו סיבה שתהיה, נמצא כל כסופא דביתיה ואייתי ליה הלך והביא את כל חמדת ביתו והביאם אצלו, אמר לחבירו, הא משכונא גבך, דלא אתפרש מנד לעלמין הרי המשכון שלי אצלך שלא אפרד ממך לעולם. כך קודשא בריך הוא בעא לדיירא בהו בישראל כך רצה הקב"ה לדור עם ישראל בחסדו הגדול מבלי שזכו לכך, מה עבד מה עשה הקב"ה, נמצא כסופא דיליה, ונחית ליה לישראל לקח את החמדה שלו שהיא השכינה והוריד אותה לישראל והשרה אותה עליהם, אמר לון אמר להם הקב"ה לישראל, ישראל הא מפרש דילי גבייכו הרי המשכון שלי אצלכם, בגין דלא אתפרש מנייכו לעלמין ותהי כטוחים שלא אפרד ממכם לעולם, ואף על גב דקודשא בריך הוא אתרחיק מנד ואף על פי שבגלות התרחק הקב"ה מאתנו, אבל משכונא שביק בידן משכון שהיא השכינה השאיר בדינו, ואנן נטרין ההוא כסופא דיליה ואנו שומרים את החמדה שלו, כלומר אנו מתחזקים להחזיק כח השכינה שתהא מוכנת לקבל שפע מזעיר אנפין, וזהו החשק שלו, מאן דיבעי משכוניה, ייתי לדיירא גבן כדי שמי שיבקש את המשכון שלו, דהיינו שהקב"ה יבקש את השכינה, יבוא לדור ולשכון אצלנו, בגין כך בשביל זה כתוב, ונתתי משכני בתוכם, היינו משכונא אתן בדייכו משכון אתן בידכם, בגין דאדור עמכון כדי שאדור עמכם, ואף על גב דישאל השתא בגלותא ואף על פי שישראל הם עתה בגלות, אבל משכונא דקודשא בריך הוא הוא גבייהו המשכון של הקב"ה הוא בידם, ולא שבקו ליה לעלמין ולא עזבו אותו לעולם. ולא תגעל נפשי אתכם פירוש הפסוק הוא על פי משל, אבר נש דרחים לחבריה

עצמו כְּעַפְרָה, עַל־יְדֵי זֶה יֵשׁ לוֹ כַּחַּ הַמּוֹשֵׁף לְהַמְשִׁיךְ
הַשֵּׁם וּתְבַרְךָ אֲצִלּוֹ, שְׁזָהוּ בְּחִינַת הַמּוֹשֵׁף כִּנְ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת הַכְּבוֹד הַנֶּאֱמָר אֲצִל הַמּוֹשֵׁף, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב: "וְנִקְדַּשׁ בְּכַבֹּדִי" (שמות כט), וְכְמוֹ
שֶׁכְּתוּב: "וּכְבוֹד ה' מִלֵּא אֶת הַמּוֹשֵׁף" (שם כ), כִּי כָל
הַכְּבוֹד שֶׁיֵּשׁ לְכָל אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם, מִקְטָן וְעַד גְּדוֹל,
כָּלֵם הֵם מִקְבָּלִים רַק מִזֶּה הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת
עֶפְרָה, בְּחִינַת מוֹשֵׁן, שֶׁמִּמֶּנּוּ נִמְשָׁךְ הַכֹּל. כִּי כָל
הַכְּבוֹד וְהַגְּדֻלָּה הוּא רַק אֲצִל זֶה הַצַּדִּיק, וְכָלֵם
מִקְבָּלִים מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מגילה לא): "כָּל מְקוֹם
שֶׁאֵתָהּ מוֹצֵא גְדֻלָּתוֹ, שֵׁם אֵתָהּ מוֹצֵא עֲנוּתוֹתָיו".
נִמְצָא, שֶׁבְּמִקוֹם הַשְּׁפָלוּת וְהַקְטָנוּת, שֵׁם שׁוֹרָה כָּל
הַכְּבוֹד וְהַגְּדֻלָּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: אֲשַׁכֵּן אֶת דְּבָא,

מִכָּל הָאָדָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שמות כ): "וַיִּקָּם מוֹשֶׁה אֶת
הַמּוֹשֵׁף". וְאַחַר לֹא הָיָה יָכוֹל לְהַקִּימוֹ, כִּי דִּקְא זֶה
הַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶפְרָה, בְּחִינַת כַּח הַמּוֹשֵׁף, יָכוֹל
לְהַקִּים הַמּוֹשֵׁף, שֶׁהוּא בְּחִינַת כַּח הַמּוֹשֵׁף, לְהַמְשִׁיךְ
הָאֱלֹקוֹת כִּנְ"ל:

וְזֶה שֶׁכְּתוּב (דברים י): "לֹא מִרְבֶּכֶם חֶשֶׁק ה' בְּכֶם כִּי
אַתֶּם הַמַּעֲטִי", וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָרוּנָם לְבִרְכָה
(חולין פט והובא בפרש"י שם): לֹא וְכוּ', רַק מַחֲמַת שְׂאֵתֶם
מִמַּעֲטִינָן עֲצַמְכֶם וְכוּ' חֶשֶׁק ה' בְּכֶם, כִּי מַחֲמַת שְׂאֵתֶם
מִמַּעֲטִינָן וּמִקְטִינִים עֲצַמּוֹ, עַל־יְדֵי זֶה הֵם בְּבִחִינַת
עֶפְרָה, שֶׁיֵּשׁ לוֹ כַּח הַמּוֹשֵׁף, בְּחִינַת מוֹשֵׁן, שֶׁמּוֹשֵׁף
הָאֱלֹקוֹת כִּנְ"ל, וְעַל־כֵּן חֶשֶׁק ה' בְּכֶם. וְזֶה בְּחִינַת (ישעיה
ט): "אֲשַׁכֵּן אֶת דְּבָא", כִּי עַל־יְדֵי שְׁפָלוּת, שְׁמוֹשִׁים

ביאורים

הָאֱלֹקוֹת כִּנְ"ל, וְעַל כֵּן חֶשֶׁק ה' בְּכֶם. וְזֶה בְּחִינַת מֵה
שֶׁנֶּאֱמָר שֶׁהַקְּב"ה אוֹמֵר (ישעיה נז): "אֲשַׁכֵּן אֶת דְּבָא וּשְׁפַל
רוּחִי", כִּי עַל יְדֵי שְׁפָלוּת, שְׁמוֹשִׁים עֲצַמּוֹ כְּעֶפְרָה, עַל יְדֵי
זֶה יֵשׁ לוֹ כַּח הַמּוֹשֵׁף לְהַמְשִׁיךְ הַשֵּׁם וּתְבַרְךָ אֲצִלּוֹ,
שְׁזָהוּ בְּחִינַת הַמּוֹשֵׁף כִּנְ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת הַכְּבוֹד הַנֶּאֱמָר אֲצִל הַמּוֹשֵׁף, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב:
"וְנוֹעַדְתִּי שְׁמָה לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל, וְנִקְדַּשׁ בְּכַבֹּדִי" – "הַמִּשְׁכָּן
יִתְקַדֵּשׁ בְּכַבֹּדִי, שֶׁתִּשְׂרַה שְׁכִינָתִי בּוֹ" (פרש"י שם) (שמות כט),
וְכְמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וַיִּכַּס הַעֲנַן אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וּכְבוֹד ה'
מִלֵּא אֶת הַמּוֹשֵׁף" (שם כ), כִּי כָל הַכְּבוֹד שֶׁיֵּשׁ לְכָל אָדָם
שֶׁבְּעוֹלָם, מִקְטָן וְעַד גְּדוֹל, כָּלֵם הֵם מִקְבָּלִים רַק מִזֶּה
הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶפְרָה, בְּחִינַת מוֹשֵׁן, שֶׁמִּמֶּנּוּ
נִמְשָׁךְ הַכֹּל. כִּי כָל הַכְּבוֹד וְהַגְּדֻלָּה הוּא רַק אֲצִל זֶה
הַצַּדִּיק, וְכָלֵם מִקְבָּלִים מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב עַל הַקְּב"ה
(מגילה לא): "כָּל מְקוֹם שֶׁאֵתָהּ מוֹצֵא גְדֻלָּתוֹ, שֵׁם אֵתָהּ
מוֹצֵא עֲנוּתוֹתָיו". נִמְצָא, שֶׁבְּמִקוֹם הַשְּׁפָלוּת וְהַקְטָנוּת,
שֵׁם שׁוֹרָה כָּל הַכְּבוֹד וְהַגְּדֻלָּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "אֲשַׁכֵּן
אֶת דְּבָא וּשְׁפַל רוּחִי", וְעַל כֵּן כָּל הָרָאשִׁים שֶׁבְּעוֹלָם

כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שמות כ): "וַיִּקָּם מוֹשֶׁה אֶת הַמּוֹשֵׁף". וְאַחַר
לֹא הָיָה יָכוֹל לְהַקִּימוֹ, כִּי דִּקְא זֶה הַצַּדִּיק שֶׁהוּא
בְּחִינַת עֶפְרָה, בְּחִינַת כַּח הַמּוֹשֵׁף, יָכוֹל לְהַקִּים הַמּוֹשֵׁף,
שֶׁהוּא בְּחִינַת כַּח הַמּוֹשֵׁף, לְהַמְשִׁיךְ הָאֱלֹקוֹת כִּנְ"ל.

וְזֶה שֶׁכְּתוּב (דברים י): "לֹא מִרְבֶּכֶם חֶשֶׁק ה' בְּכֶם כִּי אַתֶּם
הַמַּעֲטִי", וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָרוּנָם לְבִרְכָה (חולין פט והובא
בפרש"י שם): לֹא וְכוּ', מִשׁוּם שֶׁאַתֶּם מַרְבִּים וּמְגַדִּילִים
עַצְמְכֶם, רַק מַחֲמַת שְׂאֵתֶם מִמַּעֲטִינָן עֲצַמְכֶם וְכוּ'
אִפִּילוּ בִשְׁעָה שֶׁאֵינִי מִשְׁפִּיעַ עֲלֵיכֶם גְּדוּלָּה חֶשֶׁק ה' בְּכֶם,
נִתְּנִי גְדוּלָּה לְאַבְרָהָם, אִמְרוּ לִפְנֵי "וְאֵנִי עֶפְרָה וְאִפְרָיִם",
לְמִשָּׁה וְאַהֲרֹן, אִמְרוּ "וְנַחֲנוּ מֵה'", לְדוֹד, אִמְרוּ "וְאֵנִי
תּוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ", אֲבָל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים אֵינֵן כֵּן, נִתְּנִי
גְדוּלָּה לְנִמְרוֹד אִמְרוּ הִבֵּה נִבְנָה לָנוּ עִיר, לְפָרְעָה אִמְרוּ מִי
ה', לְסַנְחַרִּיב אִמְרוּ מִי בְּכָל אֱלֹהֵי הָאָרֶצוֹת וְגו',
לְנִבְכַדְנֶצֶר אִמְרוּ אֲעֵלָה עַל כַּמְתִּי עַב, לְחִירִים מֶלֶךְ צוֹר
אִמְרוּ מוֹשֵׁב אֱלֹהִים יִשְׁבַּתִּי בְּלִב יָמִים, כִּי מַחֲמַת שְׂאֵתֶם
מִמַּעֲטִינָן וּמִקְטִינִים עֲצַמּוֹ, עַל יְדֵי זֶה הֵם בְּבִחִינַת
עֶפְרָה, שֶׁיֵּשׁ לוֹ כַּח הַמּוֹשֵׁף, בְּחִינַת מוֹשֵׁן, שֶׁמּוֹשֵׁף

עיונים

בתורה כי ה' אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדוני
האדונים, וכתוב בתורה עושה משפט יתום ואלמנה, שני
בנביאים כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש וגו', וכתוב
בתורה ואת דכא ושפל רוח, משולש בכתובים דכתוב
סולו לרוכב בערבות ביה שמו, וכתוב בתורה אבי יתומים
ורדין אלמנות".

מאמר הגמרא בענין כל מקום שאתה מוצא גבורתו של
הקב"ה

כל מקום שאתה מוצא גבורתו: בגמ' מגילה דף ל"א ע"א
מובא: "אמר רבי יוחנן, כל מקום שאתה מוצא גבורתו
של הקדוש ברוך הוא אתה מוצא ענוותנותו, דבר זה
כתוב בתורה ושני בנביאים ומשולש בכתובים, כתוב

וזה: "ביום השמיני", שהקים משה את המשכן, על-ידי זה: "קרא משה לאהרן ולבניו ולקנני ישראל", שהם כלל ראשי העם, מקמן ועד גדול. כי על-ידי הקמת המשכן קרא את כל ראשי העם, שהם בתינת אהרן ובניו וכו' פנ"ל. וזה שאמרו רבותינו וזכרונם לברכה (ר"ה א), שניסן ראשי-השנה למלכים, כי אז היה הקמת המשכן, שמשם נמשך הכבוד של מלכים, של כל הממנים והראשים פנ"ל. ועל-כן היה הקמת המשכן בראש-חדש ניסן דוקא, כי זה בתינת ראש חדש, שעל-ידי זה נתחדשים כל הראשים פנ"ל. וזהו בתינת: ראש-חדש ניסן – ראשי-השנה למלכים, פנ"ל:

ביאורים

באים אליו לקבל הכבוד ממנו. וזה: "ביום השמיני", שהקים משה את המשכן, על ידי זה: "קרא משה לאהרן ולבניו ולקנני ישראל", שהם כלל ראשי העם, מקמן ועד גדול. כי על ידי הקמת המשכן קרא את כל ראשי העם, שהם בתינת אהרן ובניו וכו' פנ"ל. וזה שאמרו רבותינו וזכרונם לברכה (ר"ה א), שניסן ראש השנה למלכים, ורמוז בוה, כי אז היה הקמת המשכן, שמשם נמשך הכבוד של מלכים, של כל הממנים והראשים פנ"ל. ועל כן היה הקמת המשכן בראש חדש ניסן דוקא, כי זה בתינת ראש חדש, שעל ידי זה נתחדשים כל הראשים פנ"ל. וזהו בתינת: ראש חדש ניסן – ראש השנה למלכים, פנ"ל.

עיונים

אב לכל הצירופים שהם נולדו מן הצירוף הראשון, ולכן ממנה נמשך הנהגות כל המולות, וכמו ששמעתי מן א"י נ"ע זללה"ה שאמר פעם אחד בחודש ניסן להרב המגיד המפורסם מטורטשין עתה העת שצריכים להתפלל, כי באחד בניסן ראש השנה למלכים ואז נתמנה בו כל השרים ושלטונים שבעולם ולעת עתה נתמנו שרים לא טובים, ועתה הוא העת להתפלל, עד כאן שמעתי מפיו הקדוש".

ועיין עבודת ישראל לשבעות: "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש (שמות יט, ט), נראה לפרש על דרך ששמעתי שהריב"ש הקדוש אמר כשהגיע ראש חודש ניסן שהוא ראש השנה למלכים, והושיב כל מלאך על כנו וכשראה מלאך אחד שלא ישר בעיניו היה ממנה אחר תחתיו. וזהו פירוש הפסוק "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים", ר"ל שאתם תמנו ותמליכו כל המלאכים המשרתים אותי לכל הישר בעיניכם".

ועל-כן כל הראשים שבעולם מקבלים כבודם מזה הצדיק, שהוא בתינת עפר. וכן התחדשות הכבוד, כי בכל פעם נתחדש הכבוד, שנה הממנה בא להתמנות אחר, ונתחדש הראשיות והכבוד, הוא הכל על-ידי זה הצדיק, כי כפי הקמתו את המשכן בכל פעם, שמשם בא הכבוד, בבחינות: וכבוד ה' מלא את המשכן פנ"ל, כן נתחדש כל הכבוד והראשיות פנ"ל: וזה: "ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולקנני ישראל". כי בשהצדיק צריך לקרות את ראשי העם, הוא קורא אותם בזה שהוא מקים את המשכן, שמשם הכבוד פנ"ל, ועל-ידי זה קורא אותם, כי כלם באים אליו לקבל הכבוד ממנו.

מקבלים כבודם מזה הצדיק, שהוא בתינת עפר. וכן התחדשות הכבוד, כי בכל פעם נתחדש הכבוד, שנה הממנה בא להתמנות אחר, ונתחדש הראשיות והכבוד, הוא הכל על ידי זה הצדיק, כי כפי הקמתו את המשכן בכל פעם, שמשם בא הכבוד, בבחינות: "וכבוד ה' מלא את המשכן" פנ"ל, כן נתחדש כל הכבוד והראשיות פנ"ל.

וזה הרמוז בפסוק שנאמר בראש חודש ניסן, שאז הוקם המשכן: "ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולקנני ישראל". כי בשהצדיק צריך לקרות את ראשי העם, הוא קורא אותם בזה שהוא מקים את המשכן, שמשם הכבוד פנ"ל, ועל ידי זה קורא אותם, כי כלם

מאמר הגמרא בענין ניסן ראש השנה למלכים

ראש השנה למלכים: פירש רש"י שם: "למלכים – רגילים היו למנות זמן שטרותיהם לשנות המלך, משנה שעמד בה המלך, כדאמרין במסכת גיטין (פ, א) משום שלום מלכות, וקבעו חכמים אחד בניסן לתחילת שנתו, ואפילו עמד שבט או באדר כלתה שנתו משהגיע ניסן, ויתחילו למנות לו שנה שניה".

ועיין ספר דגל מחנה אפרים פרשת בא: "יש י"ב מזלות וי"ב צירופי הוי"ה ב"ה השולטים ב"ב חדשי השנה ועל ידי צירופים האלו נמשך כל הנהגות המזלות והמלכים, וזהו בי היינו י"ב צירופים על ידם מלכים ימלוכו, שמשם נפסק ונמשך כל המלכים כנ"ל ועל כן חודש האביב חודש ניסן הוא ראש השנה למלכים, כי בחודש ניסן הוי"ה שלו כסדר והוא